

Pasaulinė medvilnės vertės grandinė

2013 m. kovo 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pasaulinės medvilnės vertės grandinės tvarumo (2012/2841(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 3, 6 ir 21 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 206 ir 207 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Akto dėl Graikijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių pritaikomųjų pataisų Protokolą Nr. 4 dėl medvilnės,
- atsižvelgdamas į svarbiausias Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijas, įskaitant 1973 m. birželio 26 d. Konvenciją Nr. 138 dėl minimalaus įdarbinimo amžiaus, 1999 m. birželio 17 d. Konvenciją Nr. 182 dėl nepriimtino vaikų darbo uždraudimo ir neatidėliotinių veiksmų tokiam darbui panaikinti, 2001 m. birželio 21 d. Konvenciją Nr. 184 dėl žemės ūkio darbuotojų saugos ir sveikatos, 1948 m. liepos 9 d. Konvenciją Nr. 87 dėl asociacijų laisvės ir teisės jungtis į organizacijas gynimo, 1949 m. birželio 8 d. Konvenciją Nr. 98 dėl teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas, 1975 m. birželio 23 d. Konvenciją Nr. 141 dėl kaimo darbuotojų organizacijų ir 1981 m. birželio 22 d. Konvenciją Nr. 155 dėl profesinės saugos ir sveikatos bei 1989 m. lapkričio 20 d. Jungtinių Tautų (JT) vaiko teisių konvenciją,
- atsižvelgdamas į Tarptautinę vaikų darbo panaikinimo programą (angl. IPEC) ir Vaikų darbo tyrimo (angl. *Understanding Children's Work*, UWC) programą,
- atsižvelgdamas į ES narystę tarptautinėse biržos prekių organizacijose,
- atsižvelgdamas į Tarptautinio medvilnės pramonės patariamąjį komitetą (angl. ICAC) 71-ojo plenarinio posėdžio, vykusio 2012 m. spalio 7–11 d., rezultatus,
- atsižvelgdamas į AKR ministrų tarybos 95-osios sesijos, vykusios 2012 m. birželio 10–15 d. Port Viloje (Vanuatu), rezoliuciją,
- atsižvelgdamas į savo 2010 m. lapkričio 25 d. rezoliucijas dėl žmogaus teisių ir socialinių bei aplinkos apsaugos standartų tarptautiniuose prekybos susitarimuose¹ ir dėl įmonių socialinės atsakomybės tarptautinės prekybos susitarimuose²,
- atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 978/2012, kuriuo taikoma bendrųjų muitų tarifų lengvatų sistema³,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl prekybos biržos prekėmis, prieigos prie žaliavų, kainų svyravimo žemės ūkio biržos prekių rinkoje, išvestinių finansinių

¹ OL C 99 E, 2012 4 3, p. 31.

² OL C 99 E, 2012 4 3, p. 101.

³ OL L 303, 2012 10 31, p. 1.

priemonių rinkų, darnaus vystymosi, vandens išteklių, vaikų darbo ir vaikų išnaudojimo besivystančiose šalyse,

- atsižvelgdamas į savo 2011 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją¹, kuria nepritariama ES ir Uzbekistano partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo protokolo dėl tekstilės sudarymui atsižvelgiant į susirūpinimą, susijusį su priverstinio vaikų darbo naudojimu medvilnės laukuose,
 - atsižvelgdamas į JT pasaulinį susitarimą, Europos žaliavų strategiją, ES įmonių socialinės atsakomybės strategiją, ES darnaus vystymosi strategiją, Politikos nuoseklumą vystymosi labui, taip pat ES strateginę programą ir veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. kovo 14 d. Komisijos pareiškimą dėl medvilnės vertės grandinės tvarumo,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi medvilnė yra viena svarbiausių pasėlių rūšių žemėnaudoje ir yra svarbus užimtumo veiksnys bei gyvybiškai svarbi žemės ūkio ne maisto biržos prekė kaimo bendruomenėms, prekybininkams, tekstilės pramonei ir vartotojams visame pasaulyje;
 - B. kadangi medvilnė yra plačiausiai naudojamas natūralus pluoštas, vilnamedžiai auginami daugiau nei 100 šalių, prekyboje medvilne dalyvauja apie 150 valstybių;
 - C. kadangi apie 100 mln. kaimo namų ūkių dalyvauja medvilnės gamyboje ir medvilnės sektorius yra svarbus užimtumo ir pajamų šaltinis daugiau kaip 250 mln. žmonių šios žemės ūkio vertės grandinės gamybos, apdirbimo, saugojimo ir transportavimo etapais;
 - D. kadangi medvilnės gamybos srityje vyrauja Kinija, Indija ir Jungtinės Valstijos, be to, Jungtinės Valstijos, Indija, Australija ir Brazilija yra didžiausios eksportuotojos, o Kinija, Bangladešas ir Turkija – didžiausios importuotojos; kadangi Uzbekistanas yra penktas pasaulyje pagal medvilnės eksportą ir šeštas pagal gamybą;
 - E. kadangi didžioji dalis į Bangladešą importuojamos medvilnės naudojama eksportui skirtiems tekstilės gaminiams ir drabužiams gaminti, kurie sudaro 80 proc. visų eksportuojamų gaminių; kadangi didžioji tų tekstilės gaminių ir drabužių dalis eksportuojama į išsivysčiusias šalis, ypač ES valstybes nares, Kanadą ir JAV;
 - F. kadangi ES vilnamedžiai auginami 370 000 hektarų plote, juos augina maždaug 100 000 augintojų, visų pirma, Graikijoje ir Ispanijoje, kasmet pagaminančiose 340 000 tonų valytos medvilnės, ir tai sudaro 1 proc. pasaulinės valytos medvilnės produkcijos;
 - G. kadangi ES jau 2009 m. eksportavo daugiau medvilnės nei importavo ir jai tenka 2,8 proc. eksporto rinkos dalis, o daugiausiai eksportuojama į Turkiją, Egiptą ir Kiniją;
 - H. kadangi viso ES tekstilės ir drabužių pramonės eksporto vertė 2011 m. siekė 39 mlrd.

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0586.

eurų ir šioje pramonės šakoje visoje ES 146 000 įmonių dirbo per 1,8 mln. darbuotojų¹;

- I. kadangi medvilnės poveikį aplinkai didina perteklinis pesticidų (sudarančių 7 proc. pasaulyje naudojamų pesticidų), insekticidų (sudarančių 15 proc. pasaulyje naudojamų insekticidų) ir vandens naudojimas ir dėl to užteršiamas dirvožemis, blogėja jo kokybė ir nyksta biologinė įvairovė;
- J. kadangi dauguma medvilnės derliaus gaunama iš drėkinamos žemės ir dėl to kyla didelių sunkumų dėl gėlo vandens išteklių; kadangi su medvilne siejamas didesnis, palyginti su kitais pasėliais, bendras pesticidų patekimas į aplinką;
- K. kadangi ES yra didžiausia paramos vystymuisi, susijusios su medvilne, teikėja pagal ES ir Afrikos partnerystės medvilnės srityje ir kitas programas² ir 2009 m. buvo pasaulyje pirmaujanti tekstilės ir drabužių iš mažiausiai išsivysčiusių šalių importuotoja;
- L. kadangi Sąjungos bendrosios lengvatų sistemos (BLS) pertvarkymas³ sustiprins paskatas gerbti pagrindines žmogaus ir darbo teises, taip pat laikytis aplinkos ir gero valdymo standartų taikant BLS+;
- M. kadangi sunku įvertinti tikrąjį vaikų darbo mastą medvilnės vertės grandinėje dėl to, kad turima informacija neišsami ir fragmentiška;
- N. kadangi, TDO duomenimis, daugiau nei 215 mln. vaikų visame pasaulyje yra vaikai darbininkai ir iš jų 60 proc. dirba žemės ūkio sektoriuje⁴;
- O. kadangi šioje rezoliucijoje vaikų darbo sąvoka atitinka vaikų darbo apibrėžtį, nustatytą TDO konvencijose Nr. 138 dėl minimalaus įdarbinimo amžiaus ir Nr. 182 dėl nepriimtino vaikų darbo uždraudimo ir neatidėliotinių veiksmų tokiam darbui panaikinti;
- P. kadangi įvairus vaikų darbas aptinkamas daugelyje įvairių pasaulio šalių – didžiausių medvilnės gamintojų, kai auginami vilnamedžiai, renkamas medvilnės pluoštas ir vilnamedžių sėklos ir medvilnė valoma⁵;
- Q. kadangi vaikų darbo ir priverstinio darbo medvilnės ir tekstilės sektoriuose problemos negalima išspręsti kartu nenagrinėjant jo pagrindinių priežasčių: kaimo skurdo ir kitų pajamų gavimo būdų nebuvimo, nepakankamo vaikų teisių gynimo, to, kad nenustatytas privalomas visų vaikų mokymas, sustabarėjusios bendruomenės struktūros ir vyraujančių nuostatų;

¹ „27 ES valstybių narių tekstilės ir drabužių pramonė 2011 m.“, Europos aprangos ir tekstilės organizacija (Euratex), 2011 m.

² Bendra Afrikos medvilnės sektoriui ES ir jos valstybių narių nuo 2004 m. suteiktos pagalbos vystymuisi vertė viršijo 350 mln. EUR. Žr. Pasaulio prekybos organizacijos duomenis apie paramą medvilnės sektoriaus vystymuisi (2012 05 31).

³ 2012 m. birželio 13 d. priimti tekstai, P7_TA(2012)0241.

⁴ TDO-IPEC, *Global Child Labour Developments: Measuring Trends from 2004 to 2008* („Pasaulio raida vaikų darbo srityje. 2004–2008 m. tendencijų vertinimas“), 2011 m.

⁵ „Literatūros, susijusios su pasaulinės medvilnės gamybos socialiniu poveikiu, apžvalga ir su šiuo poveikiu susijusių mokslinių tyrimų vertinimų, skirtas ICAC ekspertų grupei medvilnės gamybos socialiniams, aplinkos apsaugos ir ekonominės veiklos rezultatams vertinti (angl. SEEP)“, 2008 m. liepos mėn.

- R. kadangi darbo sąlygos, įskaitant sveikatos ir saugos standartus bei atlyginimų dydį, medvilnės gamybos, tekstilės gaminių ir drabužių gamybos pramonėje tebėra didelį rūpestį kelianti problema, ypač mažiausiai išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse; kadangi nuo 2006 m. vien Bangladeše 470 žmonių žuvo tekstilės įmonėse kilusiuose gaisruose;
- S. kadangi ICAC vienija 41 medvilnę gaminančią, ją vartojančią ir ja prekiaujančią šalį ir siekia padidinti medvilnės rinkos skaidrumą teikdamas daugiau informacijos, skatindamas tarptautinį bendradarbiavimą, rinkdamas statistinius duomenis, teikdamas techninio pobūdžio informaciją ir prognozes apie medvilnės ir tekstilės rinką;
- T. kadangi ICAC lieka viena iš keleto tarptautinių biržos prekių organizacijų, kurios nare Sąjunga dar netapo, nors septynios ES valstybės narės šiuo metu yra ir ICAC narės;
- U. kadangi medvilnę labai svarbi siekiant įgyvendinti Sąjungos prekybos, vystymosi ir žemės ūkio tikslus;
- V. kadangi Sąjungai įstojus į ICAC sustiprėtų bendradarbiavimas medvilnės klausimais ir Sąjungos veiksmų nuoseklumas bei padidėtų jos įtaka nustatant vadinamąją medvilnės darbotvarkę;
- W. kadangi būdama ICAC narė Sąjunga galėtų pagerinti galimybes gauti informaciją ir analitinio pobūdžio konsultacijas, skatinti tekstilės sektoriaus, medvilnės gamintojų ir valdžios institucijų ryšius ir partnerystę;
- X. kadangi Parlamento bus prašoma pritarti Sąjungos stojimui į ICAC;
1. ragina toliau kovoti su prekybą iškraipiančiomis priemonėmis ir didinti skaidrumą biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkose;
 2. ragina visus medvilnės sektoriaus suinteresuotus subjektus toliau nedelsiant bendradarbiauti pasitelkiant ICAC, siekiant mažinti aplinkos būklės blogėjimą, įskaitant poveikį vandeniui ir pesticidų bei insekticidų naudojimą; pabrėžia, kad taikant tuos netvarius auginimo būdus bus blogesnės sąlygos auginti medvilnę ateityje; mano, kad Sąjungos narystė ICAC padės parengti bendrą ICAC darbo programą šiuo klausimu;
 3. pabrėžia, kad svarbu kovoti su žmogaus ir darbo teisių pažeidimais ir aplinkos tarša visoje medvilnės vertės grandinėje, įskaitant tekstilės gaminių ir drabužių sektorius; siūlo ICAC parengti priemones, kuriomis būtų sudaromos geresnės sąlygos nevyriausybiniams organizacijoms (NVO) nepriklausomai stebėti žmogaus teisių pažeidimus visoje medvilnės vertės grandinėje, ir prašo Sąjungą, tapus ICAC nare, imtis šio klausimo;
 4. pabrėžia, kad reikia sukurti tinkamas sąlygas smulkiesiems gamintojams iš besivystančių šalių patekti į pagrindines Sąjungos tekstilės ir drabužių pramonės vertės grandines, užimti aukštesnę padėtį medvilnės, tekstilės ir drabužių vertės grandinėje ir suvokti prekybos ekologiška medvilne, kuri yra sąžiningos prekybos objektas, galimybes; ragina Komisiją įvertinti, kaip ES viešųjų pirkimų teisės aktais būtų galima paremti sąžiningos prekybos sistemai priklausančios medvilnės paklausą;
 5. primygtinai ragina Komisiją derantis dėl ekonominės partnerystės susitarimų ir rengiant vystomojo bendradarbiavimo finansinės priemonės nacionalinius plėtros planus dėti

daugiau pastangų remiant nacionalines ir regionines medvilnės strategijas, taikomas medvilnę gaminančiose mažiausiai išsivysčiusiose šalyse;

6. griežtai smerkia vaikų ir priverstinio darbo naudojimą vilnamedžių laukuose;
7. mano, kad tik įgyvendinant ilgalaikę, holistinę ir suderintą sistemą, kurią taikant sprendžiamos pagrindinių vaikų ir priverstinio darbo priežasčių problemos, galima pasiekti, kad medvilnės vertės grandinė būtų tvaresnė; nepaisant to, ragina ES rimtai vertinti bet kokius teiginius apie vergiją arba priverstinį darbą medvilnės tiekimo grandinėje ir reaguoti taikant deramas sankcijas;
8. pažymi, kad medvilnės sektoriaus tvarumas priklauso nuo jos gamintojų, prekyautojų, žaliavų tiekėjų, tekstilės gamintojų, didmeninių prekyautojų, prekių ženklų, vyriausybių, pilietinės visuomenės ir vartotojų; primena, kad sąžiningos prekybos sistemos sudaro galimybes glaudesniai vartotojų ir gamintojų bendradarbiavimui, be kita ko, medvilnės sektoriuje, o Komisija turėtų įvertinti jų žinias ir geriausią praktiką;
9. ragina visas šalis medvilnės gamintojas sukurti aplinką, kuri sudarytų galimybes vyriausybės, pramonės, nepriklausomų NVO ir profesinių sąjungų institucijoms tinkamai stebėti darbo sąlygas medvilnės sektoriuje ir teikti ataskaitas dėl šių sąlygų, taip pat remti ūkininkų organizacijų ir profesinių sąjungų pastangas siekiant padidinti jų pajamų lygį ir pagerinti darbo sąlygas vilnamedžių laukuose; pabrėžia, kad sunkiausia medvilnės pramonės darbą atliekantys darbuotojai turi iš savo darbo užsidirbti deramam pragyvenimui ir gauti medvilnę gaminančių šalių sukauptos naudos dalį;
10. remia Geresnės medvilnės iniciatyvą, iniciatyvą „Afrikoje pagaminta medvilnė“, Pasaulinį ekologiškos tekstilės standartą ir kitas daug suinteresuotųjų subjektų apimančias iniciatyvas, kuriomis siekiama padidinti medvilnės ir tekstilės vertės grandinės tvarumą;
11. primygtinai ragina tas šalis, kurios dar neratifikavo JT vaiko teisių konvencijos ar TDO konvencijų Nr. 138 ir 182 bei TDO konvencijų Nr. 87, 98, 141 ir 155, skubiai jas ratifikuoti ir įgyvendinti; mano, kad vyriausybės turėtų patvirtinti visas tinkamas politikos priemones, siekdamas skatinti visų medvilnės gamybos grandinės dalyvių informavimą apie galiojančias nacionalines ir tarptautines taisykles, susijusias su vaikų darbu, ir apie pagrindines TDO konvencijas;
12. primena, kad lengvatos, teikiamos taikant Sąjungos BLS, kuri yra pagrindinė ES prekybos politikos priemonė pagrindinėms žmogaus ir darbo teisėms ir tvariam vystymuisi skatinti, gali būti laikinai atšauktos didelių ir sistemingų pagrindinių žmogaus ir darbo teisių, įtvirtintų pagrindinėse JT arba TDO konvencijose, pažeidimų atvejais; pabrėžia Europos įmonių pareigą savo tiekimo grandinėse laikytis šių standartų;
13. pabrėžia specialios tvaraus vystymosi ir gero valdymo skatinamosios priemonės (BLS+) svarbą;
14. ragina Europos Komisiją ištirti ir, jei tinkama, pateikti Europos Parlamentui pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl veiksmingo prekių, pagamintų naudojant vaikų arba priverstinį darbą, atsekamumo mechanizmo;
15. ragina Tarybą priimti sprendimą dėl narystės ICAC sąlygų, pagal kurias Sąjungai sudaromos galybės įstoti į ICAC naudojantis išimtinę kompetencija;

16. ragina medvilnės vertės grandinės dalyvius vengti vienašalių priemonių, pvz., eksporto draudimo, siekti didesnio skaidrumo ir koordinavimo siekiant sumažinti kainų svyravimus ir spekuliacijos galimybes, taip pat stengtis užtikrinti parduodamo medvilnės pluošto atsekamumą atviroje rinkoje;
17. mano, kad svarbu užtikrinti medvilnės gamybą Sąjungoje stiprinant pereinamojo laikotarpio restruktūrizavimo priemones, taikytinas labiausiai nukentėjusiems regionams;
18. ragina ICAC, kad jo ekspertų grupė medvilnės gamybos socialiniams, aplinkos apsaugos ir ekonominės veiklos rezultatams vertinti (angl. SEEP) reguliariai vertintų medvilnės gamybos socialinį ir ekologinį poveikį ir viešai skelbtų savo išvadas;
19. ragina ICAC apsvarstyti galimybę sukurti veiksmingą pasaulinę ženklinimo etiketėmis sistemą, kurią taikant būtų užtikrinama, kad produktai pagaminti nenaudojant vaikų arba priverstinio darbo jokių tiekimo grandinės ar gamybos proceso etapu;
20. ragina Kinijos Liaudies Respubliką, kurios medvilnės rinka didžiausia ir kuri turi didžiausias medvilnės atsargas, apsvarstyti galimybę įstoti į ICAC ir medvilnės sektoriuje atlikti konstruktyvų vaidmenį; taip pat ragina Kinijos Liaudies Respubliką ryžtingai kovoti su vaikų ir priverstinio darbo naudojimu medvilnės ir tekstilės sektoriuje;
21. ragina Komisiją:
 - i. reguliariai teikti Parlamentui savo darbo ir veiklos tarptautinėse biržos prekių organizacijose, įskaitant ICAC, ataskaitas;
 - ii. visapusiškai pasinaudoti narystės ICAC teikiamomis galimybėmis, siekiant didesnio medvilninių drabužių pramonės rinkos skaidrumo ir tvarumo;
 - iii. greitai reaguoti į bet kokius galimus medvilnės eksporto apribojimus ir kitus veiksmus, sukeliančius pernelyg didelį kainų svyravimą;
 - iv. toliau užtikrinti, kad Europos medvilnės augintojų, valymo įmonių, prekybininkų ir mokslininkų pozicija būtų išgirsta;
 - v. gerinti koordinavimą, statistinių duomenų rinkimą, prognozavimą, dalijimąsi informacija ir pasaulinių medvilnės tiekimo ir vertės grandinių stebėseną;
22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai, ICAC, TDO, Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijai (FAO), Tarptautiniam žemės ūkio plėtros fondui (IFAD), Jungtinių Tautų vaikų fondui (UNICEF), Pasaulio bankui ir Pasaulio prekybos organizacijai (PPO) ir Kinijos Liaudies Respublikos vyriausybei.